

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΕΝΔΟΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ

Α΄ ΤΑΞΗΣ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: Ν.ΓΛΩΣΣΑ & ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΡΙΤΗ 3 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2023

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ(4)

A. ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Τα χαρακτηριστικά του αυθεντικού διαλόγου

Το παρακάτω κείμενο δημοσίευσε η Βασιλική Παππά, Συμβουλευτική Ψυχολόγος, υπογραμμίζοντας τις προϋποθέσεις του εποικοδομητικού διαλόγου στη διαπροσωπική επικοινωνία των ανθρώπων.

Ο διάλογος αποτελεί βασική παράμετρο της επικοινωνίας. Τα λεκτικά μηνύματα που ανταλλάσσουν δύο ή περισσότερα άτομα, μαζί με τα παραγλωσσικά αλλά και τα κατεξοχήν μη λεκτικά μηνύματα, συνιστούν τη διαπροσωπική επικοινωνία.

Αποτελεί μια ευκαιρία για εκμάθηση και προσωπική βελτίωση και όχι απλώς για έκθεση και προβολή των προσωπικών μας απόψεων και θέσεων. Είναι η συζήτηση που λαμβάνει χώρα ανάμεσα σε δύο ή περισσότερα άτομα, με την οποία γίνεται ανταλλαγή ιδεών και απόψεων. Απαραίτητη προϋπόθεση του διαλόγου είναι η προσεκτική ακρόαση εκ μέρους των συνομιλητών, αλλά και η αποδοχή και κατανόηση της διαφορετικότητας του ενός από τον άλλο.

Ωστόσο, η διεξαγωγή ουσιαστικού διαλόγου δε συμβαίνει συχνά, καθώς οι άνθρωποι συνήθως συνδιαλέγονται μεταξύ τους μόνο φαινομενικά. Ανυπομονούν, βιάζονται να πουν τη γνώμη τους, δε μιλούν με τη σειρά αλλά ταυτόχρονα και τις περισσότερες φορές διακόπτουν ο ένας τον άλλο, πριν ολοκληρώσει ο καθένας αυτό που έχει να πει. Άλλες φορές ο ένας μιλάει και ο άλλος δεν ακούει πραγματικά, σκέφτεται κάτι διαφορετικό και άλλες φορές ο ένας μιλάει και ο άλλος δεν ακούει, γιατί σκέφτεται αυτό που θα πει μετά ο ίδιος. Τέλος, υπάρχει ακόμη περίπτωση ο ένας να μιλάει και ο άλλος να σκέφτεται ότι δεν πρόκειται να του αλλάξει γνώμη με κανέναν τρόπο, οπότε δεν υπάρχει λόγος να απαντήσει.

Έτσι, ο πραγματικός διάλογος σπάνια επιτυγχάνεται, αλλά, εάν αυτό επιτευχθεί, τότε δημιουργεί θετικά συναισθήματα, χαρίζει την αίσθηση της πληρότητας και αυξάνει την αυτοεκτίμηση. Κάθε συνομιλητής είναι δεκτικός στις απόψεις του άλλου και έτοιμος να αναθεωρήσει τις δικές του απόψεις, αν χρειάζεται. Έτσι οδηγείται στην αυτοβελτίωση και μαθαίνει περισσότερα πράγματα τόσο για τον εαυτό του όσο και για τους άλλους.

Συγκεκριμένα, στον αυθεντικό διάλογο, επιδιώκουμε να κατανοήσουμε τον άλλο, επιδεικνύουμε σεβασμό στη διαφορετική άποψη που εκφέρεται από τον συνομιλητή μας, ακούμε ενεργητικά, έχοντας την προσοχή μας στραμμένη στον συνομιλητή μας και φυσικά επιδεικνύουμε εμπιστοσύνη και εχεμύθεια.

Σε ό,τι αφορά τη σχέση γονέα – παιδιού, ο διάλογος είναι ζωτικής σημασίας για την ανάπτυξη μιας ουσιαστικής επικοινωνίας και την οικοδόμηση μιας παραγωγικής σχέσης. Ο γονιός χρησιμοποιεί τον διάλογο όταν θέλει να μάθει πώς σκέφτεται και πώς νιώθει το παιδί του, όταν θέλει να μάθει πράγματα για την καθημερινότητά του, όταν προσπαθεί να θέσει όρια στη συμπεριφορά του, όταν θέλει να επιχειρηματολογήσει για τις δικές του

ΑΡΧΗ 2ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ

απόψεις ή όταν βοηθά το παιδί να επιλύσει τυχόν συγκρούσεις. Γενικά ο διάλογος αποτελεί το κλειδί για τη δημοκρατική διαπαιδαγώγηση.

Βασιλική Παππά (11.9. 2017). «Τα χαρακτηριστικά του αυθεντικού διαλόγου», psychologynow.gr (διασκευή)

Β.ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Πρέπει να βρω μια γλώσσα

Το ποίημα ανήκει στον Αλέξανδρο Ίσαρη και περιλαμβάνεται στο βιβλίο του «Θα επιστρέψω φωτεινός» (Ποιήματα, Άγρα, 2000).

Πρέπει να βρω μια γλώσσα
Που να ενώνει τα σύννεφα
Να χωρίζει τη θάλασσα
Να οξύνει τον πόνο
Για να μπορώ να σε κοιτάζω
Σκύβοντας και ρωτώντας
Ρουφώντας και παίζοντας
Περπατώντας στα τέσσερα.
Πρέπει να βρω μια γλώσσα
Που να ταιριάζει στις φωνές
Όταν θα δύνουν οι αισθήσεις

Και θα ξυπνά το αίσθημα
Όταν θα βάζω το νύχι
Στις πληγές, το ακάνθινο στεφάνι
Στα μαλλιά μου.

Πρέπει να βρω μια γλώσσα πυρετού
Που να γεμίζει πύον
Θα γίνεται μπλε το πρωινό
Και τρυφερό το βράδυ.
Πρέπει να βρω μια γλώσσα
Που θα 'χει την πίκρα
Του πιο γλυκού φιλιού
Την αλαφράδα του πουλιού
Και το στυφό της γνώσης.

Πρέπει να βρω μια γλώσσα
Για να σου μιλήσω.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ 1

Να επαληθεύσετε ή να διαψεύσετε σύμφωνα με το κείμενο Α της παρακάτω διαπιστώσεις γράφοντας δίπλα σε κάθε πρόταση τη λέξη **Σωστό**, αν η πρόταση είναι σωστή, ή τη λέξη **Λάθος**, αν η πρόταση είναι λανθασμένη. Να δικαιολογήσετε τις απαντήσεις σας με αποσπάσματα από το κείμενο.

1. Η επικοινωνία των ατόμων στηρίζεται αποκλειστικά στα λεκτικά μηνύματα που χρησιμοποιούν για να ανταλλάξουν πληροφορίες.
2. Βασική προϋπόθεση του διαλόγου αποτελεί η ανάλυση και προβολή των προσωπικών θέσεων του ομιλητή.
3. Η διεξαγωγή ενός επιτυχημένου διαλόγου συμβαίνει σπάνια, καθώς οι συνομιλητές δεν ενδιαφέρονται για την ακρόαση της άποψης της άλλης πλευράς.
4. Ο ουσιαστικός και αυθεντικός διάλογος μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την βελτίωση της αυτοπεποίθησης των ατόμων.
5. Ο διάλογος αποτελεί βασικό όργανο διαπαιδαγώγησης στις σχέσεις γονιών και παιδιών.

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ 2.α.

- i. Με ποια νοηματική σχέση συνδέεται η δεύτερη με την τρίτη παράγραφο του κειμένου Α; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας λαμβάνοντας υπόψη σας το περιεχόμενό τους. **Μονάδες 10**

- ii. Να αντικαταστήσετε καθένα από τα υπογραμμισμένα ρήματα στις παρακάτω φράσεις με ένα συνώνυμό του χωρίς να αλλοιώνεται το νόημα τους:

1. η συζήτηση που **λαμβάνει χώρα** ανάμεσα σε δύο ή περισσότερα άτομα
2. οι άνθρωποι συνήθως **συνδιαλέγονται** μεταξύ τους
3. **χαρίζει** την αίσθηση της πληρότητας
4. **αυξάνει** την αυτοεκτίμηση
5. **επιδιώκουμε** να κατανοήσουμε τον άλλο

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ 2.β.

Δίνονται οι παρακάτω περίοδοι λόγου του κειμένου Α:

«Σε ό,τι αφορά τη σχέση γονέα – παιδιού, ο διάλογος είναι ζωτικής σημασίας για την ανάπτυξη μιας ουσιαστικής επικοινωνίας και την **οικοδόμηση** μιας παραγωγικής σχέσης». «Γενικά ο διάλογος αποτελεί το **κλειδί** για τη δημοκρατική διαπαιδαγώγηση».

Για καθεμία από τις επιτοπισμένες λέξεις να **γράψεις δύο προτάσεις**: στη μία να χρησιμοποιείται η λέξη **δηλωτικά (κυριολεκτικά)** και στην άλλη **συνυποδηλωτικά (μεταφορικά)**. [Μπορείς να διαφοροποιήσεις τα ουσιαστικά ως προς την πτώση και τον αριθμό.]

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ 2.γ.

Να σχολιάσετε την σκοπιμότητα των παρακάτω εκφραστικών επιλογών στην πέμπτη παράγραφο του κειμένου Α:

- i. τη χρήση α' πληθυντικού ρηματικού προσώπου.
- ii. τη χρήση της ενεργητικής σύνταξης.

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ 3

Μια εκδήλωση που οργανώθηκε με την ευθύνη του δεκαπενταμελούς του σχολείου σου έχει ως θέμα «Ο διάλογος στην εκπαίδευση». Ως εκπρόσωπος της τάξης σου ανέλαβες να εκφωνήσεις ομιλία με θέμα «Ο διάλογος αποτελεί το κλειδί για τη δημοκρατική διαπαιδαγώγηση». Να παρουσιάσεις την ομιλία σου, τεκμηριώνοντας τη θέση σου. Να ληφθεί υπόψη ότι στην εκδήλωση, εκτός των συμμαθητών σου, συμμετέχουν και εκπαιδευτικοί και γονείς. (250-300 λέξεις)

Μονάδες 30

ΘΕΜΑ 4

Να ερμηνεύσεις την ανάγκη του ποιητικού υποκειμένου να «βρει μια γλώσσα». Ποιες σκέψεις σου δημιουργούνται για την επικοινωνία σήμερα διαβάζοντας το Κείμενο 2; Η απάντησή σου να εκτείνεται σε 80 – 200 λέξεις.

Μονάδες 15

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζόμενους)

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, κατεύθυνση, εξεταζόμενο μάθημα). **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Καμιά άλλη σημείωση δεν επιτρέπεται να γράψετε.** Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας σε όλα** τα θέματα.
4. Να γράψετε τις απαντήσεις σας μόνο με μπλε ή μόνο με μαύρο στυλό. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε μολύβι μόνο για σχέδια, διαγράμματα και πίνακες.
5. Κάθε απάντηση επιστημονικά τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
6. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
7. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: μια (1) ώρα και δεκαπέντε (15) λεπτά μετά τη διανομή των θεμάτων.

**ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ
ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ**